

Briuselis, 2021 11 25
C(2021) 8481 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

**Valstybės pagalba, skirtos bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui
skatinti, suderinamumo su vidaus rinka analizės kriterijai**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Valstybės pagalbos, skirtos bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, suderinamumo su vidaus rinka analizės kriterijai

1. ĮVADAS

1. Šiame komunikate pateikiamos bendriems Europos interesams svarbių projektų (toliau – BEISP) viešojo finansavimo vertinimo pagal Sąjungos valstybės pagalbos taisykles gairės.
2. Kadangi BEISP sudaro sąlygas įgyvendinti proveržio inovacijų ir infrastruktūros projektus vykdant tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir daro teigiamą šalutinį poveikį vidaus rinkai ir visai visuomenei, jų indėlis į tvarų ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą ir pramonės bei ekonomikos konkurencingumą Sąjungoje gali būti labai didelis ir sustiprinti jos atvirą strateginį savarankiškumą.
3. Įgyvendinant BEISP, sudaromos sąlygos visoje Sąjungoje bendrai kaupti žinias, patirtį, finansinius išteklius ir suburti ekonominės veiklos vykdytojus, kad būtų išspręstos didelės rinkos nepakankamumo arba sisteminės problemos ar įveikti socialiniai sunkumai, kuriems pašalinti kitų priemonių nėra. Šie projektai skirti viešojo ir privačiojo sektorių pajėgoms sutelkti, kad būtų galima imtis vykdyti didelio masto projektus, kurie būtų labai naudingi Sąjungai ir jos piliečiams.
4. BEISP gali paremti visas politikos sritis ir veiksmus, kuriais siekiama bendrų Europos tikslų, visų pirma Europos žaliojo kurso¹, skaitmeninės strategijos² ir skaitmeninio dešimtmečio³, Naujos Europos pramonės strategijos⁴ bei jos atnaujinimo⁵, Europos duomenų strategijos⁶ ir priemonės „Next Generation

¹ 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*.

² 2020 m. vasario 19 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos skaitmeninės ateities formavimas“, COM(2020) 67 *final*.

³ 2021 m. kovo 9 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui, „2030 m. skaitmeninės politikos kelrodis: Europos skaitmeninio dešimtmečio kelias“, COM(2021) 118 *final*.

⁴ 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja Europos pramonės strategija“, COM(2020) 102 *final*.

⁵ 2021 m. gegužės 5 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“, COM(2021) 350 *final*.

⁶ 2020 m. vasario 19 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos duomenų strategija“, COM(2020) 66 *final*.

EU⁷ tikslų. BEISP taip pat gali prisidėti prie tvaraus atsigavimo po didelių ekonominių sukrėtimų, pavyzdžiui, kilusių dėl COVID-19 pandemijos, ir remti pastangas stiprinti Sąjungos socialinį ir ekonominį atsparumą.

5. Atsižvelgiant į atnaujintą Naują pramonės strategiją ir Mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) strategiją⁸, svarbu, kad MVI ir startuoliai galėtų dalyvauti BEISP ir gauti iš jų naudos. Atlikdama vertinimą Komisija atsižvelgs į visas aplinkybes, kurios rodo, kad esama mažesnės tikimybės, kad pagalba, apie kurią pranešta, nederamai iškraipys konkurenciją, pavyzdžiui, dėl pagalbos dydžio.
6. Kai rinkoje BEISP nefinansuojami, dažnai reikia, kad į projektų vykdymą aktyviai įsitrauktų valdžios institucijos. Šiame komunikate nustatomos taisyklės, kurios taikomos, kai BEISP viešasis finansavimas yra valstybės pagalba, kad valstybės pagalba tokiems projektams būtų suderinama su vidaus rinka. Visų pirma taisyklėmis siekiama užtikrinti, kad tokia pagalba būtų nedaromas pernelyg neigiamas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybos sąlygoms ir iki būtino minimumo būtų mažinamas tokios pagalbos poveikis prekybai ir konkurencijai.
7. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 3 dalies b punkte nustatyta, kad pagalba, skirta bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka. Todėl šiame komunikate pateikiamos gairės dėl kriterijų, kuriuos Komisija taikys vertindama BEISP vykdymui skatinti skirtą valstybės pagalbą. Jame pirmiausia apibrėžiama taikymo sritis, tada pateikiamas sąrašas kriterijų, kuriuos Komisija taikys vertindama BEISP pobūdį ir svarbą pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punktą. Komunikate taip pat paaiškinama, kaip Komisija vertins BEISP viešojo finansavimo suderinamumą su valstybės pagalbos taisyklėmis.
8. Šiame komunikate neatmetama galimybė, kad pagalba, kuria siekiama skatinti BEISP vykdymą, gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka ir pagal kitas Sutarties nuostatas, visų pirma Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą. Tačiau tose Sutarties nuostatose BEISP svarba, ypatumai ir savybės gali būti aprašyti neišsamiai. Tam gali reikėti atskirų tinkamumo, suderinamumo bei procedūrinių taisyklių ir jos nustatomos šiame komunikate.

2. TAIKYMO SRITIS

9. Komisija taikys šiame komunikate nustatytus principus visų ekonominės veiklos sektorių BEISP.
10. Tie principai netaikomi:

⁷ 2020 m. gegužės 27 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Proga Europai atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai“, COM(2020) 456 *final*.

⁸ 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvarios ir skaitmeninės Europos MVI strategija“, COM (2020) 103 *final*.

- (a) priemonėms, kurios yra pagalba sunkumų patiriančioms įmonėms, kaip nustatyta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėse⁹ arba bet kuriose vėlesnėse gairėse, išskyrus įmones, kurios nebuvo sunkumų patiriančios įmonės 2019 m. gruodžio 31 d., bet tokiomis tapo per laikotarpį nuo 2020 m. sausio 1 d. ir tokios yra tol, kol taikoma laikinoji sistema¹⁰;
- (b) priemonėms, kurios yra pagalba įmonėms, kurioms išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti pagal ankstesnę Komisijos sprendimą, kuriuo pagalba skelbiama neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka;
- (c) pagalbos priemonėms, kuriomis savaime arba jų sąlygomis, arba jų finansavimo būdu neišvengiamai pažeidžiama Sąjungos teisė¹¹, visų pirma:
 - (i) pagalbos priemonėms, pagal kurias pagalbos suteikimas yra susietas su įpareigojimu pagalbos gavėjui turėti būstinę atitinkamoje valstybėje narėje arba būti iš esmės įsisteigusiu toje valstybėje narėje,
 - (ii) pagalbos priemonėms, pagal kurias pagalbos suteikimas yra susietas su įpareigojimu pagalbos gavėjui naudoti šalyje gaminamas prekes arba teikiamas paslaugas,
 - (iii) pagalbos priemonėms, kuriomis ribojamos pagalbos gavėjo galimybės naudoti mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų rezultatus, gautus kitose valstybėse narėse.

3. TINKAMUMO KRITERIJAI

11. Siekdama nustatyti, ar projektas patenka į Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punkto taikymo sritį, Komisija taikys šio komunikato 3.1, 3.2 ir 3.3 skirsniuose nustatytus kriterijus.

3.1. Projekto apibrėžimas

12. Pagalbą turi būti siūloma skirti pavieniui projektui, kurio tikslai ir įgyvendinimo sąlygos, įskaitant jo dalyvius ir finansavimą, yra aiškiai apibrėžti¹².

⁹ Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 249, 2014 7 31, p. 1). Kaip paaiškinta tų gairių 23 punkte, kadangi kyla grėsmė tokių įmonių egzistavimui, sunkumų patiriančios įmonės negali būti laikomos tinkamomis kitiems viešosios politikos tikslams siekti, kol neužtikrinamas jų gyvybingumas.

¹⁰ Komisijos komunikatas „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“ (OL C 91I, 2020 3 20, p. 1) ir jo pakeitimai.

¹¹ Žr., pavyzdžiui, 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija / Komisija*, C-156/98, ECLI:EU:C:2000:467, 78 punktą ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks / Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, 94–116 punktus.

¹² Kai dviejų ar daugiau mokslinių tyrimų ir plėtros projektų negalima aiškiai atskirti vieno nuo kito, ypač tais atvejais, kai nėra tikėtina, kad technologiniu požiūriu juos galima sėkmingai įgyvendinti atskirai, jie turi būti laikomi pavieniu projektu.

13. Komisija taip pat gali laikyti tinkamu finansuoti integruotą projektą, t. y. grupę pavienių projektų, įtrauktą į bendrą struktūrą, veiksmų gaires arba programą, kuriais siekiama to paties tikslo ir kurie pagrįsti nuosekliu sisteminiu požiūriu. Atskiri integruoto projekto komponentai gali būti susiję su atskirais tiekimo grandinės lygmenimis, tačiau turi papildyti vieni kitus ir labai padidinti savo indėlio į Europos tikslo įgyvendinimą pridėtinę vertę¹³.

3.2. Bendri Europos interesai

3.2.1. Bendrieji suvestiniai kriterijai

14. Projekto konkretus, aiškus ir pamatuojamas svarbus indėlis siekiant Sąjungos tikslų arba strategijų įgyvendinimo turi būti didelis ir turėti didelį poveikį tvariam augimui, pavyzdžiui, projektas turi būti labai svarbus Europos žaliajam kursui, skaitmeninei strategijai, skaitmeniniam dešimtmečiui ir Europos duomenų strategijai, Naujai Europos pramonės strategijai ir jos atnaujinimui, priemonei „Next Generation EU“, Europos sveikatos sąjungai¹⁴, naujai Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvei¹⁵, naujam žiedinės ekonomikos veiksmų planui¹⁶ arba, be kitų tikslų, Sąjungos tikslui iki 2050 m. tapti neutralia klimatui.
15. Projektu turi būti parodyta, kad jis skirtas tam, kad būtų pašalintos didelės rinkos nepakankamumo arba sisteminės problemos, dėl kurių projekto nebūtų galima įgyvendinti tuo pačiu būdu ir mastu, jeigu pagalbos nebūtų, arba įveikti socialiniai sunkumai, kurių antraip nebūtų įmanoma tinkamai nugalėti arba pašalinti.
16. Išskyrus atvejus, kai mažesnis skaičius pagrįstas projekto pobūdžiu¹⁷, projektas paprastai turi būti vykdomas ne mažiau kaip keturiose valstybėse narėse ir būti naudingas ne tik finansuojančioms valstybėms narėms, bet ir didesnei Sąjungos daliai. Projekto nauda turi būti apibrėžta aiškiai, konkrečiai ir pamatuojamai¹⁸.

¹³ Toliau pavienis projektas ir integruotas projektas yra vadinami projektu.

¹⁴ 2020 m. lapkričio 11 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos sveikatos sąjungos kūrimas: ES atsparumo tarpvalstybinėms grėsmėms sveikatai didinimas“, COM(2020) 724 *final*.

¹⁵ 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė“, COM(2020) 628 *final*.

¹⁶ 2020 m. kovo 11 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kurio siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“, COM(2020) 98 *final*.

¹⁷ Mažesnis valstybių narių skaičius (bet ne mažiau kaip dvi) gali būti išimtinai pateisinamas tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, jei projektas susijęs su tarpusavyje susijusiomis mokslinių tyrimų infrastruktūromis, TEN-E ir TEN-T projektais, kurių svarba iš esmės yra tarpvalstybinė, nes jie yra fiziškai sujungti tarpvalstybiniais tinklais arba jie yra itin svarbūs siekiant pagerinti tarpvalstybinį eismo valdymą arba sąveikumą, arba projektas finansuojamas ES lėšomis, o pagal joms taikomas teisinės nuostatas dėl valstybių narių bendradarbiavimo reikia mažesnio dalyvaujančių valstybių narių skaičiaus. Visais atvejais projektai turi būti rengiami skaidriai, kaip nurodyta 17punkte.

¹⁸ Vien to, kad projektą vykdo skirtingose šalyse veikiančios įmonės arba kad mokslinių tyrimų infrastruktūra vėliau naudojasi skirtingose valstybėse narėse įsteigtos įmonės, nepakanka tam, kad projektą būtų galima laikyti BEISP. Teismas pritarė Komisijos politikai, kad projektą galima apibūdinti

17. Visoms valstybėms narėms turi būti suteikiama reali galimybė dalyvauti kuriamame projekte. Pranešančiosios valstybės narės privalo įrodyti, kad visos valstybės narės buvo informuotos apie galimą projekto kūrimą, pavyzdžiui, pasinaudodamos ryšiais, aljansais, susitikimais ar ryšių užmezgimo renginiais, kuriuose taip pat dalyvauja MVĮ ir startuoliai, ir joms buvo suteikta galimybė jame dalyvauti.
18. Projektas negali būti naudingas vien tik atitinkamoms įmonėms ar sektoriui; dėl aiškiai, konkrečiai ir pamatuojamai apibrėžiamo teigiamo šalutinio poveikio (pvz., dėl sisteminio poveikio keliuose vertės grandinės lygmenyse arba tiekėjų ar vartotojų rinkose arba dėl alternatyvių naudojimo kituose sektoriuose būdų arba paskatų rinktis kitas transporto rūšis) projektas turi būti svarbesnis ir taikomas platesniu mastu Sąjungos ekonomikai ar visuomenei.
19. Pagalbos gavėjas projektui turi skirti didelę bendro finansavimo dalį¹⁹.
20. Valstybės narės turi pateikti įrodymų, kad projektas atitinka principą „nedaryti reikšmingos žalos“, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje, arba kitas panašias metodikas²⁰. Vertindama bendrą teigiamo pagalbos poveikio ir neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai pusiausvyrą, Komisija laikys, kad šio principo laikymasis yra svarbus veiksnys. Apskritai mažai tikėtina, kad investicijos, kuriomis daroma didelė žala aplinkos apsaugos tikslams, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje, turės pakankamą teigiamą poveikį, kad nusvertų savo neigiamą poveikį konkurencijai ir prekybai. Projekto teigiamas poveikis sprendžiant didelius rinkos ar sisteminis trūkumus arba visuomenės problemas, kurių kitaip nebūtų galima išspręsti, visais atvejais vertinamas atskirai.

3.2.2. Bendrieji teigiami rodikliai

21. Be 3.2.1 skirsnyje minėtų suvestinių kriterijų, Komisija palankiai vertins šiuos valstybių narių pasiūlytus elementus:
 - (a) rengiant projektą dalyvaus Komisija arba bet kuris juridinis asmuo, kuriam Komisija perdavė savo įgaliojimus, pavyzdžiui, Europos investicijų bankas ir Europos investicijų fondas;
 - (b) projekto atrankoje dalyvaus Komisija arba bet kuris juridinis asmuo, kuriam Komisija perdavė savo įgaliojimus, jeigu tas asmuo šiuo tikslu veikia kaip įgyvendinimo struktūra;

kaip bendriems Europos interesams svarbų projektą taikant 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jei jis yra tarpvalstybinės Europos programos, kurią bendrai remia kelių valstybių narių vyriausybės, dalis arba pradedamas vykdyti kelioms valstybėms narėms imantis suderintų veiksmų kovoje su bendra grėsme. 1988 m. kovo 8 d. Sprendimo *Exécutif régional wallon ir SA Glaverbel prieš Komisiją*, C-62/87 ir 72/87, ECLI:EU:C:1988:132, 22 punktas.

¹⁹ Vertindama bendro finansavimo mastą, Komisija atsižvelgs į tam tikrų sektorių ir MVĮ ypatumus. Išimtinėmis ir tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis Komisija gali nuspręsti, kad pagalba yra pagrįsta net ir tuo atveju, kai pagalbos gavėjas neskiria didelės bendro finansavimo dalies.

²⁰ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo (OL L 198, 2020 6 22, p. 13). Laikoma, kad priemonės, kurios yra tapachios Tarybos patvirtintuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytoms priemonėms, atitinka principą „nedaryti reikšmingos žalos“, nes tai jau buvo patikrinta.

- (c) valdant projektą dalyvaus Komisija arba bet kuris juridinis asmuo, kuriam Komisija perdavė savo įgaliojimus, ir dalyvaujančios valstybės narės;
- (d) vykdant projektą bus bendradarbiaujama dideliu mastu: partnerių bus daug, dalyvaus skirtingų sektorių organizacijos arba įvairių dydžių įmonės ir, visų pirma, bendradarbiaus didelės skirtingų valstybių narių įmonės ir MVĮ, įskaitant startuolius, ir bus remiamas nepalankesnėje padėtyje esančių regionų vystymasis;
- (e) projektas bus bendrai finansuojamas arba bendrai finansuojamas iš Sąjungos fondo²¹ vadovaujantis tiesioginio, netiesioginio arba pasidalijamojo valdymo principu;
- (f) didelį įnašą į projektą įneš nepriklausomi privatūs investuotojai²²;
- (g) projektu bus sprendžiami aiškiai nustatytos ir didelės strateginės priklausomybės klausimai.

3.2.3. Specialieji kriterijai

22. Mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų (toliau – MTPI) projektai turi būti dideli novatoriški projektai arba kurti didelę su MTPI susijusią pridėtinę vertę, atsižvelgiant į atitinkamo sektoriaus naujausius technikos laimėjimus²³.
23. Projektams, kuriuose numatytas produktų ar paslaugų pirmasis pramoninis diegimas, turi būti sudaromos sąlygos kurti naują produktą ar paslaugą, kurie didžia dalimi būtų susiję su moksliniais tyrimais ir inovacijomis, arba diegti iš esmės novatorišką gamybos procesą. Pirmuoju pramoniniu diegimu nėra laikomas reguliarus atnaujinimas be inovacijų esamuose įrenginiuose ir esamų produktų naujesnių versijų kūrimas.
24. Šiame komunikate pirmasis pramoninis diegimas reiškia bandomųjų įrenginių, parodomųjų įrenginių arba pirmosios tam tikros rūšies įrangos ir įrenginių, kurie naudojami tolesniais etapais po bandomojo projekto, įskaitant testavimo etapą ir serijinės gamybos masto išplėtimą, tačiau nėra susiję nei su masine gamyba, nei su pardavimu, masto padidinimą²⁴. Pirmojo pramoninio diegimo pabaiga nustatoma atsižvelgiant, *inter alia*, į atitinkamus MTPI veiklos rodiklius, rodančius gebėjimą pradėti masinę gamybą. Pirmojo pramoninio diegimo veikla gali būti finansuojama valstybės pagalbos lėšomis, jeigu pirmasis pramoninis diegimas yra paremtas MTPI veikla ir pats turi svarbų MTPI komponentą, kuris yra neatskiriamas ir būtinas elementas

²¹ Sąjungos finansavimas, kurį centralizuotai valdo ES institucijos, agentūros, bendrosios įmonės ar kitos įstaigos ir kuris nėra tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas valstybės narės, nėra valstybės pagalba. Valstybės pagalba gali būti sumuojama su finansavimu iš Sąjungos fondo, jei laikomasi 35 punkte nustatytos sąlygos.

²² Įnašas materialiuoju ir nematerialiuoju turtu, taip pat žeme turi būti vertinamas pagal rinkos kainą.

²³ Tam tikrais atvejais tai galėtų apimti laipsniškus žingsnius siekiant pažangos, jei neapsiriboti tokia pažanga yra aiškus ir pagrįstas dalyvaujančio projekto tikslas ir yra aprašyta, kaip to bus siekiama.

²⁴ Sąvoka „komercinė veikla“ neapima konkrečiame sektoriuje būtino riboto pardavimo, susijusio su testavimo etapu, įskaitant imtį, grįžtamąjį ryšį arba pardavimą sertifikavimo tikslais.

siekiant sėkmingai įgyvendinti projektą. Pirmąjį pramoninį diegimą nebūtinai turi atlikti tas pats subjektas, kuris vykdė MTPI veiklą, jeigu tas subjektas įgyja teises naudoti ankstesnės MTPI veiklos rezultatus, o MTPI veikla ir pirmasis pramoninis diegimas yra aprašyti projekte.

25. Aplinkos, energetikos, transporto, sveikatos arba skaitmeniniame sektorių infrastruktūros projektai, kuriems netaikomi 22 ir 23 punktai, turi būti labai svarbūs Sąjungos aplinkos, klimato, energetikos (taip pat ir energijos tiekimo saugumo), transporto, sveikatos, pramonės ar skaitmeninei strategijoms arba jais turi būti reikšmingai prisidedama prie vidaus rinkos, įskaitant tuos konkrečius sektorius, tačiau jais neapsiribojant, ir gali būti remiami tol, kol po statybos etapo jie pradeda būti įgyvendinti visu pajėgumu.

3.3. Projekto svarba

26. Kad projektą būtų galima laikyti BEISP, jis turi būti svarbus kiekybiniu arba kokybiniu požiūriu. Jis turėtų būti ypač didelės apimties arba masto arba susijęs su labai didele technologine arba finansine rizika, arba pasižymėti abiem ypatumais. Siekdamą apibrėžti projekto svarbą Komisija atsižvelgs į 3.2 skirsnyje nustatytus kriterijus.

4. SUDERINAMUMO KRITERIJAI

27. Vertindama pagalbos, kuria siekiama skatinti BEISP vykdymą, suderinamumą su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies b punktą, Komisija atsižvelgs į kriterijus²⁵, nustatytus šio komunikato 4.1, 4.2 ir 4.3 skirsniuose.
28. Kaip apibrėžta 4.2 skirsnyje, Komisija atliks pusiausvyros tyrimą, kad įvertintų, ar numatomas pagalbos teigiamas poveikis nusveria galimą neigiamą poveikį.
29. Atsižvelgdama į projekto pobūdį, Komisija gali daryti prielaidą, kad atskiri integruoto projekto komponentai gali kelti didelių rinkos nepakankamumo arba sisteminių problemų, arba socialinių sunkumų, taip pat įnešti indėlį į bendrus Europos interesus, jeigu projektas atitinka 3 skirsnyje nurodytus tinkamumo kriterijus.

4.1. Pagalbos būtinumas ir proporcingumas

30. Pagalba neturi būti subsidijuojamos projekto išlaidos, kurias įmonė būtų patyrusi bet kuriuo atveju, ir negali būti atsveriamą įprasta ekonominės veiklos verslo rizika. Projekto turėtų būti neįmanoma įvykdyti be pagalbos arba be jos jis galėtų būti įvykdytas tik mažesne apimtimi ar mastu arba nepakankamai greitai, arba tik kitokiu būdu, dėl kurio būtų labai apribota jo numatoma nauda²⁶. Pagalba bus laikoma proporcinga tik tuo atveju, jeigu to paties rezultato nebus galima pasiekti teikiant mažesnę pagalbą.

²⁵ Teisingumo Teismo nuomone, BEISP suderinamumą Komisija gali vertinti savo nuožiūra. 1988 m. kovo 8 d. Sprendimo *Exécutive régional wallon ir SA Glaverbel prieš Komisiją*, C-62/87 ir 72/87, ECLI:EU:C:1988:132, 21 punktas.

²⁶ Pagalbos paraiška turi būti pateikta prieš pradėdant darbus, t. y. arba prieš su investicija susijusių statybos darbų pradžią, arba prieš pirmąjį įmonės išsipareigojimą užsakyti įrangą ar kitą išsipareigojimą, dėl kurio investicija tampa neatšaukiama (atsižvelgiant į tai, kuris įvykis pirmesnis). Žemės išsigijimas ir

31. Valstybės narės turi pateikti Komisijai atitinkamą informaciją apie projektą, kuriam skiriama pagalba, taip pat išsamų priešingos padėties scenarijus, pagal kurį nė viena valstybė narė neskiria pagalbos, aprašymą²⁷. Priešingos padėties scenarijus gali būti alternatyvaus projekto nebuvimas, kai įrodymais patvirtinta, kad tai yra labiausiai tikėtinas priešingos padėties scenarijus, arba alternatyvus projektas, apie kurį pagalbos gavėjai svarsto vidaus sprendimuose, ir gali būti susijęs su alternatyviu projektu, kuris yra visiškai arba iš dalies vykdomas ne Sąjungoje. Siekiant įrodyti pagalbos gavėjų pateikto priešingos padėties scenarijaus patikimumą, pranešančiosios valstybės narės raginamos pateikti atitinkamus pagalbos gavėjų vidaus dokumentus, pavyzdžiui, valdybos pranešimus, analizes, ataskaitas ir tyrimus²⁸.
32. Jeigu alternatyvaus projekto nėra, Komisija patikrins, ar pagalbos suma neviršija minimalios sumos, būtinos, kad projektas, kuriam teikiama pagalba, būtų pakankamai pelningas, pavyzdžiui, ar sudarytos sąlygos pasiekti vidinę gražos normą, atitinkančią konkretaus sektoriaus ar įmonės orientacinę normą arba minimalios gražos normą. Šiuo tikslu taip pat galima naudoti įprastas gražos, kurios pagalbos gavėjai siekia kituose tokios pat rūšies projektuose, normas, visos bendrovės kapitalo sąnaudas arba gražą, kuri paprastai gaunama atitinkamame pramonės sektoriuje. Turi būti atsižvelgiama į visas per projekto vykdymo laikotarpį numatomas susijusias išlaidas ir naudą.
33. Didžiausias leistinas pagalbos dydis bus nustatytas pagal trūkstamą finansavimą, atsižvelgiant į tinkamas finansuoti išlaidas. Jei tai pagrįsta trūkstamo finansavimo analize, pagalbos intensyvumas galėtų padengti visas tinkamas finansuoti išlaidas. Finansavimo trūkumas – teigiamų ir neigiamų grynujų pinigų srautų skirtumas investicijos naudojimo laikotarpiu, diskontuotas iki dabartinės vertės pagal atitinkamą diskonto koeficientą, rodantį normą gražos, kurią turi gauti pagalbos gavėjas, kad galėtų vykdyti projektą, visų pirma atsižvelgdamas į susijusią riziką. Tinkamos finansuoti išlaidos nustatytos priede²⁹.
34. Jeigu bus matyti, pavyzdžiui, iš įmonės vidaus dokumentų, kad pagalbos gavėjas turi aiškiai apsispręsti, ar vykdyti projektą, kuriam teikiama pagalba, ar alternatyvų projektą, kuriam pagalba neteikiama, Komisija palygins numatomas investicijų į projektą, kuriam teikiama pagalba, ir į priešingos padėties projektą grynąsias dabartines vertes, atsižvelgdama į skirtingų verslo scenarijų tikimybes.

parengiamieji darbai, pvz., leidimų gavimas ir preliminarinių galimybių studijų rengimas, darbų pradžia nelaikomi.

²⁷ MVĮ projektų atveju priešingos padėties scenarijus gali būti alternatyvaus projekto nebuvimas, kaip nurodyta 32 punkte.

²⁸ Jei pateikta informacija privalo būti saugoma profesine paslaptimi, ji turi būti tvarkoma pagal 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/1589, nustatančio išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015 9 24, p. 9), 30 straipsnį.

²⁹ Integruoto projekto atveju turi būti išsamiai nurodytos kiekvieno pavienio projekto tinkamos finansuoti išlaidos.

35. Valstybės pagalba, skirta BEISP vykdymui skatinti, gali būti sumuojama su Sąjungos finansavimu arba kita valstybės pagalba, jei visa viešojo finansavimo, suteikto toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms padengti, suma neviršija palankiausios finansavimo normos, nustatytos taikytinuose Sąjungos teisės aktuose.
36. Siekdama užtikrinti, kad valstybės pagalba išliktų proporcinga ir neviršytų to, kas būtina, kaip papildomos apsaugos priemonės, Komisija gali paprašyti pranešančiosios valstybės narės įgyvendinti lėšų susigrąžinimo mechanizmą³⁰. Lėšų susigrąžinimo mechanizmas turėtų užtikrinti tolygų papildomo pelno paskirstymą, kai projektas yra pelningesnis, nei prognozuota pateiktoje finansavimo trūkumo analizėje, ir jis turėtų būti taikomas tik toms investicijoms, kurios, remiantis *ex post* grynujų pinigų srauto rezultatais ir valstybės pagalbos išmokomis, pasiekia gražos normą, viršijančią pagalbos gavėjų kapitalo sąnaudas. Visi tokie lėšų susigrąžinimo mechanizmai turėtų būti aiškiai apibrėžti iš anksto, kad priimant sprendimą dėl dalyvavimo projekte pagalbos gavėjams būtų užtikrintas finansinis nuspėjamumas. Toks mechanizmas turėtų būti sukurtas taip, kad pagalbos gavėjai būtų stipriai skatinami kuo labiau didinti savo investicijų ir projektų rezultatus.
37. Atlikdama analizę, Komisija atsižvelgs į šiuos aspektus:
- (a) numatomo pokyčio apibūdinimą: valstybė narė turi aiškiai apibūdinti elgesio pokytį, kurį, kaip tikimasi, nulems valstybės pagalba, t. y. ar bus pradedamas naujas projektas, ar didinama projekto apimtis, mastas, įgyvendinimo sparta arba tarpvalstybinis aspektas. Elgesio pokytį reikia nurodyti, lyginant numatomos veiklos, jei pagalba būtų teikiama, rezultatus ir lygį su veiklos, jei pagalba nebūtų teikiama, rezultatais ir lygiu. Šių dviejų scenarijų skirtumas parodo pagalbos priemonės įtaką ir jos skatinamąjį poveikį;
 - (b) pelningumo lygį: jeigu privačiai įmonei nebūtų pakankamai pelninga imtis projekto, bet jis duotų didelės naudos visuomenei, pagalbos skatinamasis poveikis yra labiau tikėtinas.
38. Siekdama pašalinti tikruosius arba galimus tiesioginius arba netiesioginius tarptautinės prekybos iškraipymus, Komisija gali atsižvelgti į tai, kad konkurentai, esantys ne Sąjungoje, tiesiogiai arba netiesiogiai per paskutinius trejus metus gavo arba gaus lygiaverčio intensyvumo pagalbą panašioms projektams. Tačiau jeigu tarptautinės prekybos iškraipymų gali būti vėliau nei po trejų metų, atsižvelgiant į konkretų nurodyto sektoriaus pobūdį, minėtas orientacinis laikotarpis gali būti atitinkamai pratęstas. Jei įmanoma, atitinkama valstybė narė pateiks Komisijai pakankamai informacijos, kad ji galėtų įvertinti padėtį, visų pirma, tai, ar būtina atsižvelgti į trečiosios šalies konkurento konkurencinį pranašumą. Jeigu Komisija neturės skirtos arba pasiūlytos pagalbos įrodymų, savo sprendimą ji galės priimti remdamasi ir netiesioginiais įrodymais. Komisija taip pat gali imtis atitinkamų veiksmų, kad pašalintų konkurencijos iškraipymus, atsirandančius dėl ne Sąjungoje gautų subsidijų.

³⁰ MVĮ projektams nereikia taikyti lėšų susigrąžinimo mechanizmo, išskyrus išimtines aplinkybes, visų pirma atsižvelgiant į pagalbos tokiems projektams sumas, apie kurias pranešta.

39. Rinkdama įrodymus, Komisija gali naudotis tyrimo įgaliojimais³¹.
40. Pagalbos priemonė turi būti pasirenkama atsižvelgiant į rinkos nepakankamumą arba kitas dideles sisteminės problemas, kurias šia priemone siekiama pašalinti. Pavyzdžiui, kai pagrindinė problema yra susijusi su galimybių gauti finansavimą stoka, valstybės narės paprastai turėtų pagalbą teikti likvidumo paramos, pvz., paskolos ar garantijos³², pavidalu. Kai rizika būtina iš dalies pasidalyti ir su įmone, pagalbos priemone paprastai turėtų būti pasirenkamas gražintinas avansas. Gražintinos pagalbos priemonės paprastai bus laikomos teigiamu rodikliu.
41. Pagalbos gavėjų atranka, vykdančią konkurencinę, skaidrią ir nediskriminacinę procedūrą, bus laikoma teigiamu rodikliu.

4.2. Netinkamo konkurencijos iškraipymo prevencija ir pusiausvyros tyrimas

42. Valstybės narės turėtų pateikti įrodymų, kad siūloma pagalbos priemonė yra tinkama politikos priemonė siekiant projekto tikslo. Pagalbos priemonė nebus laikoma tinkama, jei tą patį rezultatą bus galima pasiekti kitomis mažesnę iškraipomąjį poveikį turinčiomis politikos ar pagalbos priemonėmis.
43. Kad pagalba būtų suderinama, neigiamas pagalbos priemonės poveikis (konkurencijos iškraipymas ir poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai) turi būti ribotas ir mažesnis už teigiamą indėlį į bendrą Europos svarbos tikslų poveikį.
44. Vertindama neigiamą pagalbos priemonės poveikį, Komisija analizėje kreips dėmesį į numatomą pagalbos poveikį įmonių konkurencijai atitinkamose produktų rinkose, įskaitant gamintojų grandies ir vartotojų grandies rinkas, ir į perteklinių pajėgumų riziką.
45. Komisija įvertins konkurencinių galimybių ribojimo ir dominavimo rinkoje pavojus. Projektai, susiję su infrastruktūros statyba³³, turi atitikti atviro ir nediskriminacinio naudojimosi infrastruktūra ir nediskriminacinės kainodaros bei tinklo eksploatavimo principus, įskaitant Sąjungos teisės aktuose nustatytus principus³⁴.
46. Komisija įvertins galimą neigiamą poveikį prekybai, taip pat valstybių narių tarpusavio varžymosi dėl subsidijų riziką, kuri visų pirma gali kilti dėl pasirinktos vietos.
47. Vertindama pagalbos galimą neigiamą poveikį prekybai, Komisija svarstys, ar pagalba priklauso nuo pagalbos gavėjo gamybinės veiklos ar bet kokios kitos veiklos perkėlimo iš kitos EEE susitarimo susitariančiosios šalies į pagalbą teikiančios valstybės narės teritoriją. Tokia sąlyga būtų žalinga vidaus rinkai, nepriklausomai nuo to, kiek darbo vietų buvo prarasta pradinėje

³¹ Žr. 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/1589, nustatančio išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles, (OL L 248, 2015 9 24, p. 9–29) 25 straipsnį.

³² Pagalbos teikimo garantijų forma trukmė turi būti ribota, o paskolų forma teikiamai pagalbai turi būti taikomi gražinimo terminai.

³³ Kad nekiltų abejonių, bandomosios linijos nelaikomos infrastruktūra.

³⁴ Jeigu projektas susijęs su energetikos infrastruktūra, jam taikomas tarifų bei prieigos taisyklės ir atskyrimo reikalavimai, kai to reikalaujama pagal vidaus rinkos teisės aktus.

pagalbos gavėjo įmonėje EEE, ir vargu ar ją atsvertų koks nors teigiamas poveikis.

4.3. Skaidrumas

48. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad Komisijos skaidraus skyrimo modulyje arba išsamioje valstybės pagalbos svetainėje nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu būtų skelbiama ši informacija:
- (a) visas sprendimo dėl individualios pagalbos skyrimo ir įgyvendinimo nuostatų tekstas arba nuoroda į jį;
 - (b) pagalbą skiriančių institucijų pavadinimai;
 - (c) kiekvieno pagalbos gavėjo pavadinimas ir tapatybė, išskyrus verslo paslaptis ir kitą konfidencialią informaciją tinkamai pagrįstais atvejais ir gavus Komisijos pritarimą pagal Komisijos komunikatą dėl profesinės paslapties valstybės pagalbos sprendimuose³⁵;
 - (d) pagalbos priemonė³⁶, pagalbos elementas ir, jeigu skiriasi, nominali pagalbos suma, išreikšta visa suma nacionaline valiuta, suteikta kiekvienam pagalbos gavėjui;
 - (e) pagalbos skyrimo diena ir paskelbimo diena;
 - (f) pagalbos gavėjo rūšis (MVĮ, didelė bendrovė, startuolis);
 - (g) regionas, kuriame įsisteigęs pagalbos gavėjas (NUTS 2 arba žemesnio lygmens regionas);
 - (h) pagrindinis ekonomikos sektorius, kuriame pagalbos gavėjas vykdo veiklą (NACE grupės lygmeniu);
 - (i) pagalbos tikslas.
49. Reikalavimas skelbti informaciją taikomas, jei skirta individuali pagalba yra didesnė nei 100 000 EUR. Tokia informacija turi būti skelbiama po to, kai priimamas sprendimas skirti pagalbą. Ji turi būti saugoma bent 10 metų ir turi būti prieinama plačiajai visuomenei be apribojimų³⁷.

5. PRANEŠIMAS, ATASKAITŲ TEIKIMAS IR TAIKYMAS

5.1. Pareiga pranešti

50. Pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį valstybės narės turi iš anksto pranešti Komisijai apie visus ketinimus suteikti arba pakeisti valstybės pagalbą, įskaitant pagalbą BEISP.

³⁵ C(2003) 4582 (OL C 297, 2003 12 9, p. 6).

³⁶ Dotacija / palūkanų normų subsidija; paskola / grąžintini avansai / kompensuojamoji dotacija; garantija; mokesstinė nauda arba atleidimas nuo mokesčių; rizikos finansavimas; kita. Jeigu pagalba teikiama keliomis priemonėmis, pagalbos suma turi būti nurodoma pagal kiekvieną priemonę.

³⁷ Ši informacija turi būti paskelbiama per 6 mėnesius nuo pagalbos suteikimo dienos. Valstybės narės privalės užtikrinti, kad neteisėtoms pagalbos atveju ši informacija būtų paskelbta *ex post* per 6 mėnesius nuo Komisijos sprendimo datos. Informacija turi būti teikiama tokiu formatu, kuriuo naudojantis galima atlikti duomenų paiešką, juos gauti ir nesunkiai skelbti internete, pavyzdžiui, CSV arba XML formatu.

51. Tame pačiame BEISP dalyvaujančios valstybės narės yra raginamos, kai įmanoma, pateikti Komisijai bendrą pranešimą, įskaitant bendrą tekstą, kuriame aprašomas BEISP ir įrodomas jo tinkamumas finansuoti.

5.2. *Ex post* vertinimas ir ataskaitų teikimas

52. Vykdamas projektą turi būti reguliariai teikiamos ataskaitos. Prireikus Komisija gali paprašyti atlikti *ex post* vertinimą.

5.3. Taikymas

53. Komisija šiame komunikate nustatytus principus taikys nuo 2022 m. sausio 1 d.
54. Ji šiuos principus taikys visiems pagalbos projektams, apie kuriuos pranešta ir dėl kurių jos prašoma priimti sprendimą 2022 m. sausio 1 d. ar po tos dienos – net jei apie projektus pranešta iki tos dienos.
55. Laikydamosi Pranešimo dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą³⁸, nustatymo nuostatų, Komisija pagalbai, apie kurią nepranešta, taikys šiame komunikate nustatytus principus, jeigu pagalba buvo suteikta 2022 m. sausio 1 d. ar po tos dienos, o visais kitais atvejais – taisykles, kurios galiojo tuo metu, kai pagalba buvo suteikta.

³⁸ Komisijos pranešimas dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo (OL C 119, 2002 5 22, p. 22).